

Biskop Tor Singaas

Visitas i Agdenes menighet, Orkdal prosti, 1.- 6. februar 2011

Visitasforedrag 6. februar 2011 i Lensvik bedehus

Takk for dager som har vært breddfulle av inntrykk her i Agdenes. Vi trenger lang tid på å fordøye dette.

Jeg har prøvd å være i øyeblikkene, holde fast på dem, fordi det som skjedde var engasjerende, fylt av nærvær til livet, i glede og med alvor. Det er en stor kunst å holde fast på øyeblikket, og være i det. Å kunne leve i øyeblikket, er *nåde*.

Å være der helt og holdent sammen med den du nå snakker med, står ansikt til ansikt med. Det er da livet kommer til oss.

Jesus sier i Matt 11, 16 – 17: *Vi spilte fløyte for dere, men dere ville ikke danse. Vi sang klagesanger, men dere ville ikke sørge.*

Dette handler om å *ikke* leve i øyeblikket. Kanskje litt trøndersk også? Vi lar oss ikke rive med uten videre? Men her handler det om å ta i mot livet, - være glad når en har grunn til å være glad, - være trist når det er god grunn til å være trist. For det kan være vanskelig å kjenne på gleden også, gi seg selv lov til å være glad? Det kan godt skje at vi ikke gir oss selv lov til å være glad, - eller at andre hindrer oss. Men kanskje enda mer; - en frykt for å kjenne på sorgen og smerten og tristheten. Hvor lett er det ikke å forsøke å skyve den bort fra oss? Du verden! Så forståelig det er!!

Vi leter etter et medmenneske å dele våre liv og opplevelser med, søker en venn. For når vi er to som deler liv, da er vi ikke alene om livet vårt. Det ligger et uendelig håp i at det finnes et medmenneske, en venn som står sammen med en i livet. At det er en som blir, - og blir. – Og blir når du forventer at han eller hun vil gå, for de tåler ikke mer av deg? Da påminnes vi Jesus. Han som aldri går fra et menneske som står alene med sitt liv. Han blir, - og blir, - og blir, og går aldri fra oss.

Jesus utfordrer oss til å leve i “nuet”. Men vi blir forstyrret av en fortid som innhenter oss, eller bekymringen for en morgendag vi er redd for? Hvorfor, tenker jeg av og til, - etter at jeg har vært med på noe, og opplevd noe stort som berørte meg dypt; Hvorfor var jeg ikke mer tilstede i det jeg opplevde nå? Hvorfor var jeg ikke mer intenst tilstede, og tok inn med alle mine sanser det som skjedde? Jeg skulle holdt fast dette øyeblikket vi fikk sammen, for å få enda mer ut av det. Men noe hindret meg, noe inni meg stengte. Jeg var ikke helt tilstede i eget liv.

Dikteren Hans Børli har et ettertenksomt dikt om dette som han har kalt:

ETT ER NØDVENDIG

Ett er nødvendig – her

i denne vår vanskelige verden

*av husville og heimløse:
Å ta bolig i seg selv
Gå inn i mørket
og pusse sotet av lampen.
Slik at mennesker på veiene
kan skimte lys
i dine bebodde øyne.*

Å være tilstede i eget liv, når noe faktisk skjer. Det er det øyeblikk våre øyne møtes. Jeg håper jeg har bebodde øyne. At dere møter et medmenneske i meg? Slik er det for oss alle!

Under denne visitasen har jeg fått oppleve at så mange av dere har holdt meg fast i øyeblikket, gjennom den måten dere har tatt imot meg og oss. Dere har møtt oss med en slik varme og gjestfrihet. Dere har inkludert oss, og vist oss hva dere er opptatt av og hva som er viktig for dere. Dere har delt både gleder og sorger med oss. Jeg har kjent at jeg har levd disse dagene.

Vi har merket Kristi nærvær. Når mennesker møtes, er Kristus tett på oss. For det ligger en uro etter Kristus i mellom oss. Helt siden Han var her på jorden, blir vi utfordret på hvordan vi møter hverandre som medmennesker. Han viste at ethvert menneske bærer med seg "en hellighet", gitt av Skaperen, skapt i "Guds bilde" som vi er. Vi merker det i møte med hverandre. Vi skal ta i mot ethvert menneske, liten eller stor, med varsomhet og respekt. Å se sitt medmenneske, er å gi det verdighet. Å overse sitt medmenneske er å gjøre det lite, - ta fra det verdighet. Ja, det er å ta noe av livet fra det.

Du verden, som Jesus har lagt igjen en uro etter seg. Ikke minst i utfordringen i hvordan vil gir de minste og svakeste mellom oss rom og plass nok.

Vi må aldri glemme den minste av oss. Det ligger et uendelig håp i at noen legger merke til oss. Et barn glemmer aldri en voksen som stopper opp og hilser og ser på en, og sier hei. Derfor gjorde vi en avtale i skolegudstjenesten for Lensvik skole sist torsdags - morgen at vi skulle hilse på hverandre; - si god dag og hei til den første vi så og traff på skoleveien. Utrolig hva et lite vink om morgenen kan utrette, for å sette et vennlig og godt preg på resten av dagen.

Kristus er her som en uro mellom oss.

Vakre bygder og grender

Det er så vidunderlig vakkert her i Agdenes. En fantastisk variert natur. Frodig i Ingdalen og Lensvik, med brede bygda oppover og innover fra fjorden, omkranset av berg og fjell som reiser seg mot himmelen. Innlandsklima inn til Grønningen, ble det fortalt meg, med mye snø. Ikke rart det ble gode skiløpere her, som har skrevet seg inn i ski-historien med gullskrift.

Så deretter ut til Værnes og Agdenes med et fascinerende og vakkert kystlandskap, hvor havet åpner seg og horisonten vider seg ut. Lensvik og Agdenes åpner sin favn mot Trondheimsfjorden og mot Norskehavet. Her har en alltid sett hus og folk på andre sida av fjorden. Tidlig ble folk opptatt av å ha samkvem med andre utenfor sine egne. Kristne

mennesker herfra har tidlig sett utfordringen i å dele evangeliet med andre som enda ikke har hørt om Kristus.

Levende menighet

Vi har møtt en levende menighet med en imponerende virksomhet. Her er omtrent alle aldre representert. Her er stor entusiasme. Menigheten har et meget godt og troverdig omdømme i bygda. Foreldre og foresatte er trygge på at barn og ungdom får del i et meget positivt og byggende fellesskap når de deltar i menighetens ulike arbeidsgrener.

Jeg vil gi stor ros til sokneprest Lars Birger Aadland for hans enorme ”stå-på-vilje”, og kreativitet. Idèrikdommen er stor. Han er allsidig. Det gjør at han favner vidt i sin tjeneste. Organist Anne Sødal Aadland gjør og en betydelig tjeneste, med sin musikalitet, som bibliotekar på skolen, som bidrar til at hun betyr svært mye for mange i bygda, ikke minst barna og de unge.

Barn og unge er et særlig satsningsområde for menigheten.

Dette er rapportene og planene preget av. Vi fikk også et sterkt møte med et rikt barnarbeid da vi fikk være med på tirsdagstreff, Barnegospel og Yngres i Lensvik bedehus. Et mylder av barn og unge. Ikke langt fra 50% av aldersgruppene av barna er med på noen av tiltakene. Elin Eines Selbekk og Gerdine Selbekk ledet samlingen og fortalte om Den barmhjertige samaritan. Sang og samtale, og mange frivillige og foreldre. Imponerende.

Kirkeverge Johan L. Mosdal legger ned et stort arbeid i menigheten. Kirkevergestillingen er en gave til Den norske kirke. Det er vår nyeste stilling, bare 15 år gammel i den nye formen. Det er så vesentlig at noen arbeider med å legge gode rammer rundt det kristelige og kirkelige arbeidet. Vi må ha gode bygg, nok plasser på kirkegården, stillinger med gode arbeidsforhold med ordnet arbeidstid og fritid og med skikkelige lønnsforhold. Det har skjedd mye siden siste visitas. Her er vakre kirker og kirkegårder. De er i meget god stand. Her er det stor trivselsfaktor blant de ansatte. Johan L. Mosdal har vært viktig i denne positive utviklingen.

Menighetsråd/Fellesråd har og har hatt gode ledere og ansvarsfulle medlemmer som har lagt ned et stort frivillig arbeid. Jeg vil takke dere varmt for et engasjement som viser stor kjærlighet til folk i menighet, bygde- og grendesamfunn. Takk til Elin Eines Selbekk som har vært rådsleder i lengre tid, og nå Beate Bonvik som har tatt over ved siste menighetsrådsvalg. Vi har satt stor pris på at dere har vært med oss rundt på de mange samlingene under visitasen.

Visitasprogrammet har vært mangfoldig. Vi har hatt skolegudstjeneste for Lysheim skole i Agdenes kirke, og for Lensvik skole i Lensvik kirke. Vi har hatt møte med lærerne hvor vi har drøftet viktige verdispørsmål i skolen. Vi har besøkt tirsdagstreffet på Mølnhaugan aldersboliger, hvor det bugnet med ”fleretasjes” bløtekaker. Likeså andaktssamling på Helsesenteret, hvor stua var fullsatt av en festkledd forsamling. Begge stedene var flagget heist på hel stang.

Kulturkvelden i Ingdalen kirke ble et høydepunkt med mange fine innslag av kor og solister.

Et godt konstruktivt møte med Agdenes kommune ved ordfører Oddvar Indergård, formannskap, rådmann og etatsjefer.

Møtene med Menighetsråd/Fellesråd og de kirkelige ansatte er selvsagt noe av det viktigste som skjer under en visitas.

Visitasen skjer ute i det offentlige rom. Men like viktig er drøftingene og samtalene som skjer om de rent indrekirkelige forhold, som vedrører ansatte og tillitsvalgte på en særlig måte.

Rapportene

Siste visitas i Agdenes var i 1999, for 12 år siden.

Det utarbeides rapporter på forhånd til visitaser, - rapporter fra Fellesråd om kirker og kirkegårder, om tilstanden i menighetene, samt befaringsrapporter fra prost.

Kirkeverge Johan L. Mosdal har skrevet Fellesrådets rapport. Den gir et meget godt bilde av kirkenes og kirkegårdens tilstand, samt betraktninger om menighetens økonomi i forhold til investeringer og drift. Fellesrådet har dessuten et ansvar for å avgi rapport vedr. de kirkelig tilsatte, da fellesrådet er arbeidsgiver for de fleste ansatte, unntatt soknepresten som har biskop og bispedømmeråd som arbeidsgiver.

Sokneprest Lars Birger Aadland har på vegne av menighetsrådet levert beskrivelse av menighetsforholdene. Prost Birger Foseide har og levert rapport etter befaringer i kirkene og på kirkegårdene, samt foretatt visitas av kontorene i henhold til visitasreglementet.

Lensvik bedehus

Agdenes menighet er svært takknemlig for muligheten til å disponere Lensvik bedehus! Et flott hus som egner seg meget godt til et variert arbeid i menigheten. Samarbeidet med bedehuset er uunnværlig for menigheten. Det er veldig raust av husstyret å la menigheten ha så gunstige leieforhold. All frivillig innsats som blir lagt ned i huset, er svært forbilledlig!

Bekreftelse

En bispevisitas skal på troverdig måte *bekrefte* det som skjer i menigheten. Menigheten må få en forståelse av om en er på rett vei, og om en kan fortsette videre i samme retning?

Agdenes menighet er på rett vei. Hold denne kursen. Det er en utrolig aktiv menighet, rik på tilbud til svært mange av de som bor i menigheten. Kristi evangelium er rikelig forkynt i menigheten, i Ord og sakrament, formidlet gjennom vitnesbyrd og levd liv.

Utfordringer

En bispevisitas skal også ha noen utfordringer som jeg vil peke på i det følgende:

- Stor aktivitet

Det er, som allerede nevnt, veldig inspirerende å *lese* rapportene fra sokneprest/menighetsråd og kirkeverge/fellesråd. Dette er rapporter som vitner om et stort engasjement og dyktig gjennomføringsevne. Det har vært enda mer inspirerende og gledelig å *se og få erfare* menigheten disse dagene.

Det er et imponerende aktivitetsnivå i menigheten. Ikke bare er det mye som skjer, men det er også god oppslutning og stor deltakelse om arbeidet.

Et stort aktivitetsnivå i en menighet i denne størrelsen og med såpass knappe ansatteressurser, stiller store krav til både ansatte og frivillige. Det er naturlig at de

menighetene som opplever å lykkes og å være i en "god flyt", ønsker å nå lenger. Det kan være risikofullt. Det er først og fremst viktig å ta vare på det en har, videreutvikle og heller legge vekt på å konsolidere det som allerede eksisterer. Er det nye tiltak menigheten ønsker å realisere, bør en kanskje se om de kan erstatte noe annet, istedenfor at nye tiltak kommer i tillegg til eksisterende arbeid?

- Frivillige medarbeidere

Frivillige medarbeidere er den viktigste og største ressursen en menighet kan ha. Agdenes menighet er rik på frivillige medarbeidere. Ikke bare er det et stort antall frivillige, men også dyktige medarbeidere som samlet har en stor spennvidde i kompetanse, egenskaper, nådegaver, livssituasjon og alder. De frivillige medarbeiderne er et godt team og en god støtte for hverandre. Å stå i en frivillig tjeneste, skal være både lystbetont og en glede. En skal oppleve å få, like mye som en gir. Blir denne fordelingen i ubalanse, vil det fort bli krevende å stå i en frivillig tjeneste.

Vi kan observere behovet for en økt bevissthet om hvordan ta godt vare på menighetens største ressurs, særlig nå når menigheten er blitt trosopplæringsmenighet med store ambisjoner? God medarbeideromsorg handler om å gi frivillige medarbeidere faglig påfyll og god pleie. Forutsigbar og systematisk medarbeideromsorg vil også virke rekrutterende for nye frivillige medarbeidere.

- Skole/kirke – samarbeid

I løpet av visitasjonen har vi hatt flere flotte møter med skolene i kommunen. Vi har, som ovenfor nevnt, hatt et møte med skoleledelse og stab ved Lensvik skole, samt skolegudstjenester. Det er gledelig at skolene ser nytten av disse møtestedene, og vi håper at visitasjonen har gitt mulighet til å se potensialet for et videre samarbeid. Møtet med skoleledelsen og lærerstab vitner om et godt samarbeid med menigheten. Begge parter ser nytteverdien av å søke hverandre i faglig rådgivning. Menighetens kompetanse innen krise og sorgarbeid blir verdsatt som stort. Kirke og skole vil gjensidig ha glede av å ha felles faglige møter i løpet av året, hvor en drøfter spørsmål rundt livssyn, religion og verdier.

- Samarbeid med kommunen

Det er gledelig å legge merke til det gode samarbeidet mellom menighet og kommune. Kommunen har i løpet av de siste 10-15 årene bevilget betydelige midler til investeringer i kommunens kirkebygg. Det er også svært tilfredsstillende at den lange prosessen som har gått over flere år med å skaffe ny prestebolig, går mot en løsning. Vi må regne med at i løpet av året kan presten få flytte inn i ny tjenlig bolig!

I møtet med kommunen ble følgende preserende saker nevnt, som innen rimelig tid bør finne sin løsning:

- Brannvarslingsanlegg og ledelys
Kommunes 3 kirkebygg er 3 unike og verdifulle kulturskatter. Ingen av disse kirkene har brannvarslingsanlegg og ledelys. Det er svært bekymringsfullt, og dette må finne sin løsning! Hvis det skulle oppstå brann i en av disse trekirkene, vil hele lokalsamfunnet bli strekt rammet. Verken biskop eller kommunen kan risikere dette. Her gjelder det å være føre var.

- Kirkevergestillingen

| Kirkevergestillingen er en meget sentral viktig stilling i menigheten. Opprettelsen av stillingen i henhold til Kirkeloven av 1996, har ført til bedre saksbehandling i menighetsråd/fellesråd, og bedre forvaltning av kirkegårder og kirker. Agdenes menighet har siden 2003 hatt kirkeverge i kun 40 % stilling. Sammenlignet med andre kommuner og arbeidsbyrden for kirkevergen i Agdenes, er det ikke urimelig at denne stillingen økes til 50 %. Kirkevergen har en betydelig arbeidsmengde og stort ansvar i forhold til flere krevende arbeidsområder.

- Organiststillingen

Organisten er ansatt på timebasis og stillingsrammen er i dag ca 30 %. I forhold til arbeidsoppgavene må denne økes.

- Formelle arbeidsformer

Både fellesråd/kirkeverge og kommuneledelse uttrykker stor tilfredshet vedrørende samhandling og samarbeid i det daglige. En har stor nytte av at kirkekontoret ligger i Rådhuset. En vil utfordre på at det uansett vil være tjenlig å etablere faste formelle arbeidsformer, særlig i forhold til arbeidet med budsjett og tjenesteytingsavtalen.

- Samarbeid om frivillighet

I møtet med kommunen ønsket vi også å peke på den frivillighetskompetansen som menigheten innehar, på lik linje med andre lag og organisasjoner i kommunen, eks. idrettslag og organiserte tiltak for sang og musikk. Menigheten har høy motivasjon til frivillig innsats og stor kompetanse i forvaltningen av denne. Kommunen oppfordres til å ha en særlig oppmerksomhet knyttet til å støtte frivillig arbeid. Kommunens velvillighet og ønske om å legge til rette for frivillighet, vil komme hele lokalsamfunnet til gode.

- Stabsarbeid

Agdenes menighet har en liten lønnet stab. Det er få mennesker og små stillinger. I en travelt hverdag med stort antall av både må-, bør-, og kan-oppgaver, kan det interne stabsarbeidet lett bli nedprioritert? Det er sårbart. De ansatte skal erfare å ha gode rutiner for hvordan en skal fordele og samarbeide om arbeidsoppgaver, samt planlegging og evaluering av arbeid, tiltak og gudstjenester. Jevnlige stabsmøter ledet av kirkeverge vil være nyttig, selvsagt med en takt og hyppighet i forhold til behovet.

- Gudstjenestelivet

Gudstjenestelivet i menigheten er rikt! Det er til stor glede for deltagere i alle aldre, ansatte og frivillige! Høy bevissthet rundt sang og musikk er en viktig del av gudstjenestene. Mange av gudstjenestene er knyttet til "noe ekstra" og gjerne opp mot et trosopplæringstiltak! Barn/unge med foreldre/foresatte, faddere, familie og venner deltar i stor grad i gudstjenestene. Det er samtidig en balanse i forhold til de andre målgruppene i menigheten. Et viktig spørsmål vil alltid være om alle målgruppene blir ivaretatt i like stor grad?

I en gudstjeneste som gjerne skal inneholde mange elementer, må det prioriteres hva som skal være med og hva som må kuttes ut. Dette kan kanskje være en forklaring på hvorfor nattverdhyppigheten kan synes å være noe lav?

Å la barn og unge få en naturlig del i nattverdfellesskapet er viktig i deres trosopplæring. Nattverd, som et synlig tegn på et usynlig mysterium, er trosstyrkende for både, barn, voksne og eldre.

En hyppigere nattverdfrekvens kan være med å øke nattverddeltagelsen.

Evangeliet er ikke nådd helt fram til mennesket før det opplever det mottatt i brød og vin, som blir en del av ens egen kropp. Kristus deler liv med oss.

Takk

Takk for en minnerik visitas. Takk for den måten dere har tatt i mot prost Birger Foseide, rådgiver Aud Kristin Saltvik Aasen og meg på. Takk til sokneprest Lars Birger, kirkeverge Johan, Organist Anne, kirketjener Aslaug, trosopplærer Gerdine og menighetsrådslederne Beate og Elin. Takk til menighetsrådmedlemmer, frivillige, ordfører og rådmann, rektorer og lærere og dere som gjør tjeneste på helsesenter og aldersboliger.

Takk for varme og gjestfrihet. Takk for rikt arbeidsfellesskap under visitasen.

Må Gud velsigne Agdenes menighet!